GWP Slovenija

Global Water Partnership Central and Eastern Europe

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

GLOBAL WATER PARTNERSHIP CENTRAL AND EASTERN EUROPE

Poročilo nacionalne delavnice o ovrednotenju indikatorja 6.5.1 Cilja 6 trajnostnega razvoja Agende ZN 2030

15. 9. 2026

Ljubljana

V procesu izvajanja Cilja 6 trajnostnega razvoja Agende ZN 2030 tudi v Sloveniji v letu 2026 poteka četrto ovrednotenje indikatorja 6.5.1 (Stopnja izvajanja celostnega upravljanja voda) podcilja trajnostnega razvoja 6.5. Več o Cilju 6 trajnostnega razvoja lahko preberete na povezavi https://sdgs.un.org/goals/goal6.

Septembra 2015 je bila sprejeta UN Agenda 2030 s 17 cilji trajnostnega razvoja. Cilj 6 je Dostop do čiste vode in sanitarna ureditev (https://sdgs.un.org/goals/goal6). Za spremljanje procesa uvajanja teh ciljev so bili pripravljeni indikatorji. V letu 2019 je bil v države podpisnice poslan vprašalnik 6.5.1., ki govori o stopnji izvajanja celostnega upravljanja voda (IWRM- Integrated Water Resources Management).
Za zbiranje podatkov iz vprašalnika 6.5.1. so zadolženi Združeni narodi (UN Environment), ki je za pomoč v tem procesu v državah zaprosil mrežo Global Water Partnership (GWP; https://www.gwp.org/en/sdg6support/), ki sodeluje pri pripravi dokumenta, saj že od ustanovitve leta 1996 promovira uvajanje celostnega upravljanja voda. V več državah se organizira delavnice, na katerih deležniki razpravljajo o izvajanju celostnega upravljanja voda, prioritet in priporočil. Za izpolnitev vprašalnika je v Sloveniji odgovorno Ministrstvo za okolje in prostor.

Nacionalna delavnica o ovrednotenju indikatorja 6.5.1 Cilja 6 trajnostnega razvoja Agende ZN 2030 je potekala 15. 9. 2026 v prostorih Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Vabilo z agendo delavnice je v *Prilogi 1*. Delavnici je prisostvovalo 35 udeležencev; 10 iz ministrstev in organov v sestavi, 6 iz gospodarstva, 7 iz raziskovalnih institucij, 5 lokalnih skupnosti, 5 NVO, 2 predstavnika zavarovanih območij. Lista prisotnosti je v *Prilogi 2*.

Cilj delavnice je bil predstaviti področje celostnega upravljanja voda, ki je eden izmed strateških ciljev GWP - Global Water Partnership (predstavitev dr. Barbare Čenčur Curk, predsednice GWP Slovenija; *Priloga 3*), ter predstaviti indikator 6.5.1 (*Stopnja izvajanja celostnega upravljanja voda*) Cilja 6 Agende ZN 2030 ter proces nacionalnega ovrednotenja v Sloveniji, ki ga izvaja Ministrstvo za okolje in prostor (predstavitev dr. Aleša Bizjaka, Ministrstvo za okolje in prostor; *Priloga 4*). Namen delavnice je bil tudi vzpostaviti partnerstva za razvoj prihodnjih dialogov na področjih celostnega upravljanja voda.

Osrednji del delavnice je bila interaktivna diskusija udeležencev v štirih manjših skupinah o štirih ključnih področjih celostnega upravljanja voda v Sloveniji (podporno okolje, institucije in participacija, upravljavski instrumenti ter financiranje), z namenom zbrati priporočila za izboljšanje praks celostnega upravljanja voda v prihodnje in na tak način prispevati k

doseganju cilja z vidika dolgoročnega usklajenega medsektorskega delovanja, povezovanja in ukrepanja na področju celostnega upravljanja voda.

Izsledki delavnice so podani v nadaljevanju v strnjeni obliki po štirih ključnih področjih celostnega upravljanja voda. Povzetek celotne diskusije po področjih celostnega upravljanja voda je podan v *Prilogi 5*.

Glavne iztočnice razprave na delavnici po ključnih področjih celostnega upravljanja voda

Slovenija ima razmeroma dobro zakonodajo na področju voda, vendar so zaradi razdrobljenih pristojnosti, prepleta predpisov in težav pri njihovem izvajanju potrebne izboljšave sistema upravljanja. Voda ne pozna občinskih in sektorskih meja, zato tudi njeno upravljanje ne sme ostati razdrobljeno. Prihodnost celostnega upravljanja voda temelji na povezovanju države, občin, stroke in javnosti ter na skupnem reševanju vprašanj poplav, suš, varovanja voda in rabe voda.

Predlog: Rešitev je v vzpostavitvi bolj povezanega sistema upravljanja voda, ki bo temeljil na sodelovanju države, občin, stroke in uporabnikov vode. Upravljanje je treba okrepiti na ravni porečij, poenostaviti in uskladiti predpise ter jasno določiti pristojnosti in odgovornosti.

V Sloveniji imamo številne institucije in mehanizme za upravljanje voda, vendar so ti med seboj še vedno premalo povezani. Ključ do učinkovitejšega celostnega upravljanja voda je močnejše povezovanje države, občin in stroke na ravni porečij ter zgodnejše in bolj vključujoče sodelovanje javnosti. Odločanje o vodi mora biti bolj povezano z lokalnim okoljem, hkrati pa podprto z ustreznim strokovnim znanjem in kakovostnimi informacijami.

Predlog: Upravljanje voda je treba bolj povezati na ravni porečij in povodij, z jasnejšo koordinacijo med državo in občinami, stalno strokovno podporo ter zgodnjim, preglednim in vključujočim sodelovanjem javnosti.

Za učinkovitejše upravljanje voda potrebujemo več strokovnih kadrov, hitrejše odločanje ter boljši prenos strokovnih podlag in podatkov v konkretne politike in ukrepe. Posebno pozornost je treba nameniti upravljanju porečij in podzemnih voda, vključno z boljšim varovanjem vodnih virov in nadzorom njihove rabe, ter z večjo odgovornostjo odločevalcev, stabilnejšimi strokovnimi ekipami ter boljšim povezovanjem in uporabo podatkov.

Predlog: Okrepiti upravljanje voda na ravni porečij z ustreznimi strokovnimi kadri, jasnimi odgovornostmi, podrobnejšimi načrti upravljanja ter povezanimi in dostopnimi podatkovnimi sistemi.

Financiranje upravljanja voda se je na nekaterih področjih izboljšalo, vendar sredstva še vedno prepogosto obstanejo med načrtovanjem in izvedbo. Glavne ovire so kratkoročni proračuni, slabo usklajevanje, pomanjkanje kadrov in nepregledna poraba.

Predlog: Udeleženci zato predlagajo večletno financiranje ukrepov za celotna porečja, z jasnimi odgovornostmi, več poudarka na preventivi ter javnim spremljanjem porabe in učinkov.

A. Podporno okolje / zagotavljanje okolja

Slovenska zakonodaja razmeroma dobro razvita, vendar prakso otežujejo razdrobljenost pristojnosti, prepletanje in neskladje predpisov ter dolgotrajni postopki. Izpostavljena je tudi potreba po boljšem izvajanju zakonodaje in učinkovitejšem inšpekcijskem nadzoru. Pri pripravi novih predpisov bi bilo treba deležnike vključevati že v začetnih fazah in zagotoviti več medsektorskega usklajevanja. Pomembna je tudi večja dostopnost in preglednost informacij o pristojnostih, postopkih in stanju voda.

Poseben izziv predstavlja upravljanje voda na lokalni in regionalni ravni. Občine so pogosto premajhne za učinkovito upravljanje celotnih porečij, država pa je za reševanje številnih lokalnih problemov preveč oddaljena. Zato je potrebna krepitev regionalnega povezovanja občin in državnih institucij ter povezovanje občin v istem porečju. Pri načrtovanju prostora je treba upravljanje voda bolje povezati s prostorskim načrtovanjem ter zagotoviti celovito obravnavo poplav, suš, varstva voda in njihove rabe.

Pomembno področje je tudi varovanje virov pitne vode. Čeprav je oskrba s pitno vodo zakonsko dobro opredeljena, ostajajo izzivi pri pravočasnem določanju vodovarstvenih območij, njihovem nadzoru, monitoringu in zagotavljanju rezervnih vodnih virov. Za učinkovitejše rešitve je potrebno tesnejše sodelovanje države in lokalnih skupnosti ter več komunikacije z deležniki.

Za nadaljnji razvoj celostnega upravljanja voda je zato ključno povezovanje – med resorji, ravnmi upravljanja, občinami, strokovnimi službami in državo. Večje vključevanje lokalnega okolja in javnosti, boljša dostopnost podatkov, krepitev strokovnih zmogljivosti ter učinkovitejše izvajanje predpisov lahko pomembno prispevajo k bolj usklajenemu in trajnostnemu upravljanju voda v Sloveniji. Pri čezmejnih vodah je posebej pomembno tudi večje vključevanje občin in izvajalcev javnih služb v obstoječe oblike meddržavnega sodelovanja.

B. Institucije in participacija

Učinkovito upravljanje voda ni mogoče brez sodelovanja države, občin, strokovnih institucij, gospodarstva, nevladnih organizacij in javnosti. Analiza institucij in participacije pri celostnem upravljanju voda v Sloveniji kaže, da je eden ključnih izzivov razdrobljenost upravljanja ter pomanjkanje povezovanja med različnimi ravnmi in deležniki.

V Sloveniji ni dovolj razvite institucionalne ravni upravljanja po porečjih oziroma vodonosnikih. Državne institucije, občine in drugi deležniki pogosto delujejo ločeno, zato je koordinacija

ukrepov šibkejša. Za učinkovitejše upravljanje voda je zato pomembno vzpostaviti oziroma okrepiti regionalne strukture, povezati občine na območju istega porečja ter zagotoviti stalno strokovno podporo in sodelovanje različnih deležnikov.

Pomembno področje izboljšav je sodelovanje javnosti. Ta je pogosto vključena šele v poznejših fazah priprave politik, načrtov in projektov, ko je možnosti za vplivanje na rešitve že manj. Potrebno je zgodnejše in bolj sistematično vključevanje prebivalcev, lokalnih skupnosti in civilnih iniciativ ter večja transparentnost postopkov. Ker je upravljanje voda izrazito interdisciplinarno, je pri iskanju rešitev nujno povezovanje različnih strok.

Posebno pozornost je treba nameniti tudi vključevanju ranljivih skupin, mladih in žensk, ki so v procesih odločanja še vedno premalo zastopani. Boljša dostopnost informacij, ozaveščanje in ustrezni participativni mehanizmi lahko omogočijo širše vključevanje različnih potreb, izkušenj in pogledov.

Na področju čezmejnega upravljanja voda formalno sodelovanje med državami večinoma deluje, vendar je mogoče izboljšati skupno upravljanje porečij ter vključevanje lokalnih skupnosti in širšega kroga strokovnjakov.

Za učinkovitejše celostno upravljanje voda so zato ključni upravljanje po porečjih, povezovanje občin in državnih institucij, krepitev strokovnih zmogljivosti na lokalni ravni ter zgodnje, vključujoče in transparentno sodelovanje javnosti. S tem bi zagotovili več kontinuitete pri upravljanju voda, boljše usklajevanje ukrepov in večjo vpetost lokalnih potreb v odločanje.

C. Upravljavski instrumenti

Udeleženci so kot enega ključnih izzivov izpostavili kadrovsko in institucionalno podhranjenost sistema upravljanja voda. Pomanjkanje strokovnega kadra, slaba kontinuiteta kadra na državnih institucijah ter počasno odločanje zmanjšujejo učinkovitost izvajanja vodnih politik. Ker so vode v pristojnosti države, počasno odzivanje države hromi celoten sistem. Zgodi se tudi, da kakovostne strokovne podlage in analize ne najdejo poti v dejanske politike in izvedbo ukrepov.

Kljub navedenim težavam so bile prepoznane tudi dobre prakse upravljanja na ravni porečij. Izpostavljen je bil primer Vipavske doline, kjer so se občine povezale v Svet za Vipavo in spodbudile državo k pripravi celovitih strokovnih podlag za upravljanje porečja. Pozitivno je bilo ocenjenih tudi več študij in projektov Direkcije RS za vode ter razvoj digitalnih orodij za podporo postopkom izdaje mnenj in soglasij. Med predlogi za izboljšave prevladujejo krepitev odgovornosti odločevalcev, večja kadrovska stabilnost, uskladitev zakonodaje in ponovna uvedba organiziranih oblik sodelovanja deležnikov pri upravljanju voda ter okrepitev upravljanja porečij na regionalni ravni (s podrobnejšimi načrti upravljanja porečij)..

Na področju upravljanja vodonosnikov so bili izpostavljeni predvsem izzivi, povezani z naraščajočimi pritiski na rabo podzemne vode, zlasti za namakanje. Varovanje vodnih virov ostaja neenotno, saj številna vodovarstvena območja še niso ustrezno urejena ali pa se obstoječe uredbe ne posodabljajo. Ob tem obstajajo tudi tveganja zlorab postopka dovoljenja za raziskave rabe podzemne vode. Pozitiven premik predstavlja sprejem Uredbe o plačilu za vodno pravico, s katero je bila poraba delno racionalizirana, saj je vodno povračilo vezano na dejansko porabo; ostaja pa problem nezadostne ozaveščenosti ljudi o rabi vode. Kot pomembne naloge za prihodnje so bili prepoznani posodobitev vodovarstvenih režimov, operacionalizacija prioritet rabe vode (zlasti glede oskrbe s pitno vodo), ter učinkovitejši nadzor nad dejansko rabo podzemnih voda.

Pomemben sklop ugotovitev se nanaša na upravljanje podatkov in izmenjavo informacij. Čeprav v Sloveniji obstaja velika količina podatkov o vodah, so ti lahko razpršeni, težje dostopni ali pa niso vedno pripravljeni v obliki, ki bi omogočala učinkovito uporabo pri odločanju. Vzpostavljena je bila evidenca vodnih objektov in naprav (izboljšava od 2023), ki pa še zdaleč ni popolna. Zato je bila poudarjena potreba po nadgradnji obstoječih evidenc in povezovanju podatkovnih baz. Na področju čezmejnega sodelovanja je bilo stanje ocenjeno kot ugodno. Kot primer dobre prakse je bila izpostavljena Savska komisija, ki zagotavlja učinkovito izmenjavo podatkov med državami porečja Save. Kljub temu ostajajo možnosti za nadaljnje izboljšave, predvsem na področju izmenjave podatkov o sedimentih ter razvoja novih skupnih informacijskih sistemov in projektnega sodelovanja med državami.

D. Financiranje

Ocene kažejo neenakomeren napredek: ob nekaterih izboljšavah ostajajo izrazite težave pri organiziranosti financiranja, usklajevanju in izvedbi ukrepov.

> Udeleženci nacionalne delavnice za spremljanje kazalnika trajnostnega razvoja SDG 6.5.1 so pri financiranju celovitega upravljanja voda v letu 2026 prepoznali posamezne izboljšave, vendar številni sistemski izzivi iz leta 2023 ostajajo. V ospredju so organiziranost financiranja, usklajevanje med sektorji in občinami ter sposobnost, da se razpoložljiva sredstva pravočasno pretvorijo v učinkovite ukrepe na terenu. Ob tem na posameznih področjih opozarjajo tudi na pomanjkanje namenskih in investicijskih sredstev.

Financiranje potrebuje dolgoročno načrtovanje na ravni celotnih porečij.

> Letni proračuni in pritisk po hitri porabi sredstev otežujejo kakovostno izvedbo. Še vedno primanjkuje skupnih izvedbenih načrtov z jasnimi prednostnimi ukrepi, odgovornostmi in zagotovljenimi viri financiranja. Udeleženci zato poudarjajo večletno

financiranje medsektorsko usklajenih ukrepov ter povezovanje občin ob isti reki, z upoštevanjem vplivov gorvodno in dolvodno.

Pri preventivi in sodobnih rešitvah je zaznan napredek, vendar ta še ni sistemski.

Del ocen kaže izboljšanje financiranja preventive in vključevanja sonaravnih rešitev, dodatni komentarji pa opozarjajo, da preventivnih in investicijskih sredstev še vedno primanjkuje ter da ostaja velik poudarek na intervencijah. Potrebni so stabilno financiranje rednega vzdrževanja, jasno ločevanje preventivnih, investicijskih in interventnih nalog ter načrtovanje na podlagi dolgoročnih projekcij suš in poplav. Pomemben del tega so zagotavljanje prostora rekam, pravični odkupi oziroma nadomestila lastnikom zemljišč ter spodbude za sonaravno upravljanje obvodnega prostora.

Izvedbo vse bolj omejujejo kadrovske in organizacijske težave.

Udeleženci zaznavajo poslabšanje pri razpoložljivosti kadrov in kompetenc, povezovanju pristojnih institucij ter upoštevanju strokovnih mnenj in odgovornosti ob njihovem prezrtju. Administrativna zahtevnost in neusklajeni postopki porabljajo čas in sredstva, potrebna za izvedbo. Poudarjajo financiranje priprave in usklajevanja projektov, usposabljanja zaposlenih ter stalnega strokovnega povezovanja med sektorji.

Namenska poraba in preglednost sredstev ostajata ključni zahtevi.

Komunalni prispevek in omrežnina sta prepoznana kot koristen sistemski vir, pri katerem je zaznano izboljšanje. Ocene preglednosti financiranja so mešane: ob posameznih pozitivnih premikih ostajajo pomisleki glede porabe vodnega in podnebnega sklada ter nadzora nad namenskostjo. Udeleženci poudarjajo javno dostopnost podatkov o porabi, jasna strokovna merila za izbor ukrepov in spremljanje njihovih učinkov.

Trajnost financiranja zahteva tudi sodelovanje in kontinuiteto.

Informiranost prebivalcev se je po ocenah izboljšala, njihovo vključevanje ter sodelovanje z lastniki zemljišč pa ostajata pomembni nalogi. Pri čezmejnem sodelovanju evropski programi omogočajo projekte, vendar nadaljevanje aktivnosti po njihovem zaključku še vedno ni sistemsko zagotovljeno. Potrebni so stalni viri financiranja, jasni nosilci nadaljnjega izvajanja in delujoča izmenjava podatkov.

PRILOGA 1: Vabilo z agendo delavnice

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

VABILO

na nacionalno delavnico o vrednotenju indikatorja 6.5.1 Celostno upravljanje voda v Sloveniji na lokalni ravni

Datum: 15. september 2026 (9.30–14.30)

Lokacija: Naravoslovnotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, Aškerčeva 12, Ljubljana

Spoštovani,

Društvo Globalno partnerstvo za vodo Slovenija, društvo za celostno upravljanje voda (GWP Slovenija) vas v sodelovanju z Ministrstvom za okolje in prostor ter partnerji Mreže za vodo vabi na nacionalno delavnico, namenjeno **vrednotenju indikatorja 6.5.1 Cilja 6 trajnostnega razvoja – Stopnja izvajanja celostnega upravljanja voda (CUV) v Sloveniji na lokalni ravni.**

Letošnje mednarodno vrednotenje predstavlja pomembno priložnost za prepoznavanje izzivov ter oblikovanje priporočil za nadaljnji razvoj celostnega upravljanja voda. Rezultati delavnice bodo prispevali k pripravi nacionalnega poročila za indikator SDG 6.5.1 ter usmeritvam za prihodnje načrtovanje upravljanja voda v Sloveniji.

Delavnica bo temeljila na aktivnem sodelovanju deležnikov iz državne uprave, lokalnih skupnosti, javnih služb, raziskovalnih in izobraževalnih ustanov, gospodarskega sektorja ter nevladnih organizacij. Udeleženci bodo v moderiranih razpravah skupaj obravnavali štiri ključna področja celostnega upravljanja voda:

- zagotavljanje okolja,
- institucije in participacija,
- upravljavski instrumenti,
- financiranje.

S skupnim razmislekom bomo oblikovali priporočila za izboljšanje izvajanja celostnega upravljanja voda ter opredelili prednostne aktivnosti za prihodnje obdobje.

Udeležba na delavnici je brezplačna, zaradi lažje organizacije pa je potrebna predhodna PRIJAVA.
Prijave zbiramo **do 11.9.2026.**

Veselimo se vašega sodelovanja in prispevka k oblikovanju priporočil za učinkovitejše in vključujoče upravljanje voda v Sloveniji.

Vljudno vabljeni!

Global Water Partnership Central and Eastern Europe
GWP Slovenija
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
NTF UNIVERZA V LJUBLJANI Naravoslovnotehniška fakulteta

Program delavnice

15. 9. 2026

Lokacija: Naravoslovnotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, Aškerčeva 12, Ljubljana

9:30 – 10:00	Registracija udeležencev	
10:00 – 10:10	Pozdravni nagovori	TBC
10:10 – 10:20	Orodja GWP za celostno upravljanje voda	dr. Barbara Čenčur Curk, predsednica Društva GWP Slovenija
10:20– 10:45	O globalnih priporočilih ZN za Indikator 6.5.1. (2026)	dr. Aleš Bizjak, Ministrstvo za okolje in prostor
10:45 – 11:00	Odmor za kavo in razporeditev v skupine za razpravo (4 skupine udeležencev, vsaka skupina razpravlja vsako področje po 20 minut)	
11:00 – 13:00	Interaktivni del – razprava z deležniki v panelih z moderatorji	Moderatorji
	Panel 1: Zagotavljanje okolja	dr. Barbara Čenčur Curk, UL NTF in GWP SLO
	Panel 2: Institucije in participacija	Dr. Andrej Lukšič, UL FDV in GWP SLO Katarina Žakelj, CIPRA Slovenija
	Panel 3: Upravljavski instrumenti	Gašper Zupančič, IZVO-R Sabina Bokal, GWP CEE
	Panel 4: Financiranje	Dr. Primož Banovec, UL FGG in GWP SLO Alenka Mubi Zalaznik, Limnos in GWP SLO
13:00 – 13:30	Odmor s prigrizkom	
13:30 – 14:30	Poročila moderatorjev za vsako področje CUV	Moderatorji področij
	Zaključna razprava	

Dogodek se izvaja v okviru projekta **Sodelovanje deležnikov pri celostnem upravljanju voda** , ki ga sofinancira Ministrstvo RS za okolje in prostor.

Global Water Partnership Central and Eastern Europe
GWP Slovenija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

NTF UNIVERZA V LJUBLJANI Naravoslovnotehniška fakulteta

VREDNOTENJE INDIKATORJA 6.5.1 (STOPNJA IZVAJANJA CELOSTNEGA UPRAVLJANJA VODA)

NACIONALNA DELAVNICA DELEŽNIKOV

LJUBLJANA, 15.9.2026

IME IN PRIIMEK	ORGANIZACIJA	PODPIS
Alenka Kotar	DRSV	
Alenka Zalaznik	LIMNOS d.o.o.	
Aleš Bizjak	Ministrstvo za okolje in prostor	
Aleš Stražar	Prodnik d.o.o.	
Andrej Lukšič	UL FDV in Inštitut za ekologjo	
Anja Gruden	GOLEA - Goriška lokalna energetska agencija	
Anja Pekolj	Zavod RS za varstvo narave, osrednja enota	
Anja Torkar	UL NTF	
Barbara Cencur Curk	GWP SLO in UL NTF	

PRILOGA 2: Lista prisotnosti

Global Water Partnership Central and Eastern Europe
GWP Slovenija
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
GLOBAL WATER PARTNERSHIP CENTRAL AND EASTERN EUROPE

Global Water Partnership Central and Eastern Europe
GWP Slovenija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

NTF UNIVERZA V LJUBLJANI Naravoslovnotehniška fakulte

Barbara Lampič	FF UL	
Borut Roškar	Nivo EKO	
DAMIJAN BOGATAJ	ODGOVORNI	
Damjan Intihar	Notranjski regijski park	
Danijela Kleva Švagelj	Javno podjetje Okolje piran d.o.o.	
Davorin Žnidarič	Institut TRK	
Gašper Zupančič	Društvo vodarjev Slovenije	
Iztok Rozman	Zbornica komunalnega gospodarstva Slovenije	
Jurij Šporin	UL NTF OGRO	
Karel Lipič	Zveza ekoloških gibanj Slovenije-ZEG	
Katarina Žakelj	CIPRA Slovenija	
Katja Koren Pepelnik	Geološki zavod Slovenije	
Kristina Klemen	IMZI	

Global Water Partnership Central and Eastern Europe
GWP Slovenija
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
GLOBAL WATER PARTNERSHIP CENTRAL AND EASTERN EUROPE

Global Water Partnership Central and Eastern Europe
GWP Slovenija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

NTF UNIVERZA V LJUBLJANI
Naravoslovnotehniška fakulteta

Lara Flis	Ministrstvo za okoje in prostor	
Leon Gosar	MOP, Direktorat za vode	
Maja Bahor	Inštitut za ekologijo	
Manca Gorjanc	Občina Osilnica	
Marta Stopar	GOLEA - Goriška lokalna energetska agencija	
Matej Horvat	Agencija RS za okolje	
Mateja Breg Valjavec	ZRC SAZU, Geografski inštitut Antona Melika	
Matjaž Srša	Občina Kamnik	
Meta Tasič Bukovec	JKP LOG d.o.o.	
Natalija Skok	Občina Ig	
Nataša Sirnik	FGG - IZH	
Nataša Sovič	Agencija RS za okolje	
Nuša Hudoklin	Razvojni center Novo mesto	
Pavel Janko	VGP drava Ptuj	

Global Water Partnership Central and Eastern Europe
GWP Slovenija
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
GLOBAL WATER PARTNERSHIP CENTRAL AND EASTERN EUROPE

Peter Frantar	Agencija RS za okolje	
Petra Vrhovnik	Občina Poljčane	
Primož Banovec	GWP SLO in UL FGG	
Primož Ribarič	MZPP	
Sabina Bokal	GWP CEE/ ARSO	
Sandra Velkovski	Hidroelektrarne na Spodnji Savi, d.o.o.	
Sašo Šantl	Inštitut za vode RS	
Sebastjana Klepec Hlebič	Mariborski vodovod	
Sonja Šostar Turk	Univerza v Mariboru, Fakulteta za zdravstvene vede	
Suzana Konec	Občina Kobarid	
Svetlana Čermelj	Mestna občina Ljubljana	
Tanja Miškova	Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve	
Tina Kocjančič	UMAR	

Global Water Partnership Central and Eastern Europe
GWP Slovenija
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
GLOBAL WATER PARTNERSHIP CENTRAL AND EASTERN EUROPE

Global Water Partnership Central and Eastern Europe
GWP Slovenija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

NTF UNIVERZA V LJUBLJANI Naravoslovnotehniška fakulteta

Tina Stepišnik	Turizem Grosuplje, OE Krajinski park Radensko polje	
Urška Kušar	MOP, Direktorat za vode	
Vesna Mislej	Slovensko društvo za zaščito voda	

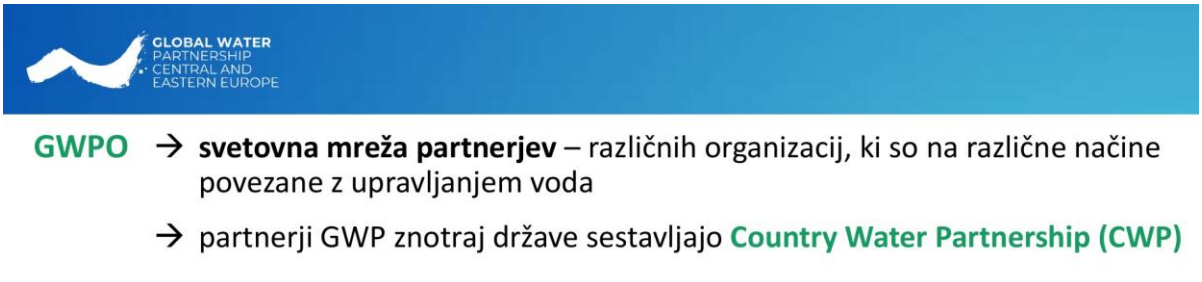
Global Water Partnership Central and Eastern Europe
GWP Slovenija

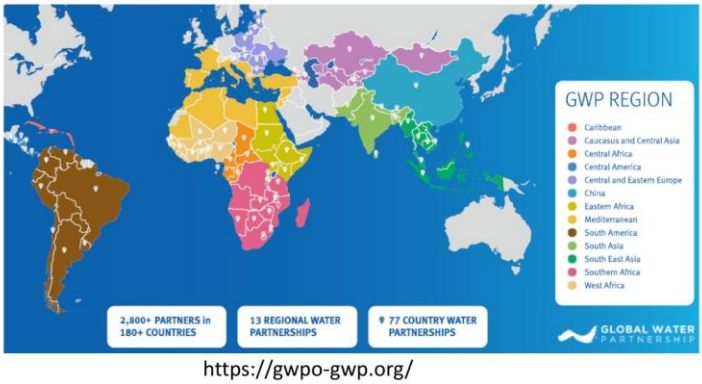
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

GLOBAL WATER PARTNERSHIP CENTRAL AND EASTERN EUROPE

PRILOGA 3: Predstavitev: »Global Water Partnership in celostno upravljanje voda«, dr. Barbara Čenčur Curk, predsednica GWP Slovenija

https://gwpo-gwp.org/

Partnerstvo je brezplačno in prinaša nekaj ključnih prednosti:

- Člani GWP mreže so del globalne in lokalne ravni platforme z več deležniki, ki sodeluje pri nacionalnih in mednarodnih razpravah o vodni politiki;
- GWP mreža je kanal za vzpostavitev stika z drugimi partnerji;
- GWP izdaja strokovna gradiva, spodbuja prenos znanja in mreženje deležnikov in partnerjev...
- Obrazec za prijavo je na spletni strani GWP: https://gwpo-gwp.org/partners/get-involved/apply-now/

Global Water Partnership Central and Eastern Europe
GWP Slovenija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

GLOBAL WATER PARTNERSHIP CENTRAL AND EASTERN EUROPE

GWPO poslanstvo

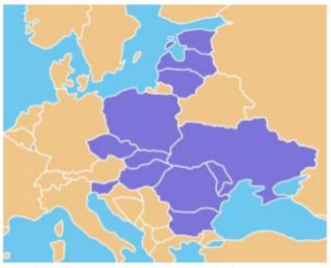
GWP pretvarja zaveze v dejanja s spodbujanjem naložb v vodo in reform upravljanja, ki gradijo odpornost na podnebne spremembe, spodbujajo trajnostni razvoj in krepijo sodelovanje med sektorji in mejami. To počne v partnerstvu z državami, regijami in skupnostmi, kar zagotavlja dolgoročni učinek.

- Climate resilience through water
- Water solutions for the SDGs
- Transboundary cooperation
- Engaging the private sector
- Contributing to gender equality
- Youth engagement

https://gwpo-gwp.org/

GLOBAL WATER PARTNERSHIP CENTRAL AND EASTERN EUROPE

POROČILO O DELU V LETU 2025 (1)

https://www.gwp.org/en/partner/partnerships/

- → regionalno partnerstvo za vodo (RWP) – 13 RWPs
  RWP: **GWP CEE** > 170 partnerjev iz 12 držav
- → GWP Slovenija je CWP znotraj GWP CEE
- → gostiteljska institucija - upravlja sredstva s sporazumom o gostiteljski instituciji (v Sloveniji: LIMNOS)

Global Water Partnership Central and Eastern Europe GWP Slovenia

LIMNOS
Podjetje za aplikativno ekologijo d.o.o.

V Sloveniji poleg **mreže GWP Slovenija** registrirano **Društvo GWP Slovenija (Globalno partnerstvo za vodo Slovenija, društvo za celostno upravljanje voda)**.

CILJI: spodbujanje načela celostnega upravljanja z vodnimi viri (tj. Dublinska načela in deklaracije Konference o trajnostnem razvoju "Rio Summit") v skladu z načeli in pravili vodne politike v Evropski uniji.

Člani društva so lahko **organizacije** in **posamezniki**, ki izpolnijo pristopno izjavo.

GLOBALNO PARTNERSTVO ZA VODE

https://www.gwpslo.si/

GLOBAL WATER PARTNERSHIP CENTRAL AND EASTERN EUROPE

Zakaj GWP?

→ **VODA** je temelj človekovega zdravja & gospodarskega razvoja

→ omogočati skupnosti, da je zaščitena pred grožnjami, povezanimi z vodo

→ izkoristiti produktivno moč vode za trajnostni razvoj, hkrati pa zaščititi vitalne ekosisteme

VLADOVANJE

→ vodne politike, zakoni, financiranje in institucije, ki so transparentni, skladni, vključujoči in integrirani v vse sektorje

→ zato se GWP zavzema za uporabo celostnega pristopa k upravljanju vodnih virov (IWRM) – **CELOSTNO UPRAVLJANJE VODA**.

GWP & celostno upravljanje voda

- **IWRM – Integrated Water Resources Management**
- **CUV – Celostno upravljanje voda**

→ Cilj trajnostnega razvoja št. 6 Agende 2030 Združenih Narodov je sprejel ta pristop

→ GWP ima 20-letne izkušnje pri pomoči državam, da to uresničijo

→ GWP je verodostojna, nevtralna, izkušena mreža z mnogimi deležniki

→ Partnerji GWP - na lokalni, regionalni in svetovni ravni - si prizadevajo, da bi voda postala glavna prednostna naloga politike.

GLOBAL WATER PARTNERSHIP CENTRAL AND EASTERN EUROPE

GWP & celostno upravljanje voda

- **IWRM – Integrated Water Resources Management**
- **CUV – Celostno upravljanje voda**

→ SDG 6 IWRM podporni program (SDG 6.5.1) – podpora GWP državam pri organizaciji delavnic z deležniki

→ GWP tesno sodeluje z UNEP-DHI za učinkovito sledenje svetovnemu napredku pri izvajanju CUV (IWRM)

6 CLEAN WATER AND SANITATION

TARGET 6.5

IMPLEMENT INTEGRATED WATER RESOURCES MANAGEMENT

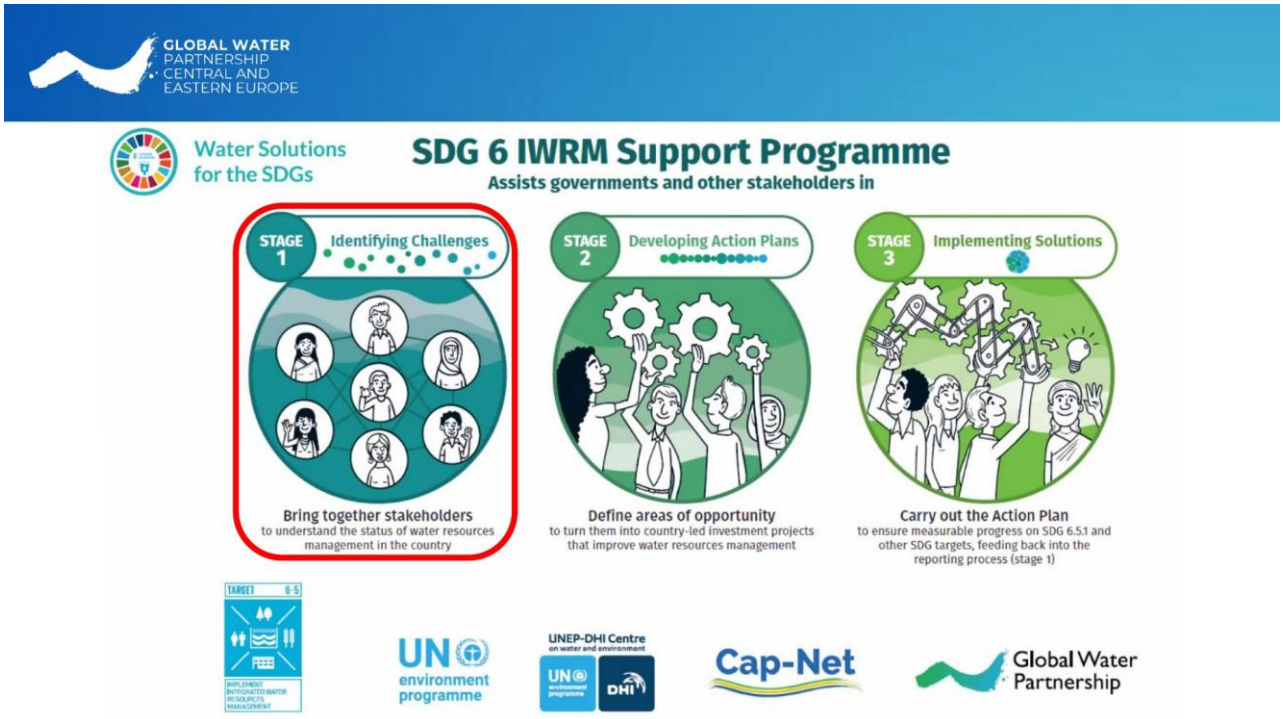
UNEP-DHI Centre on water and environment

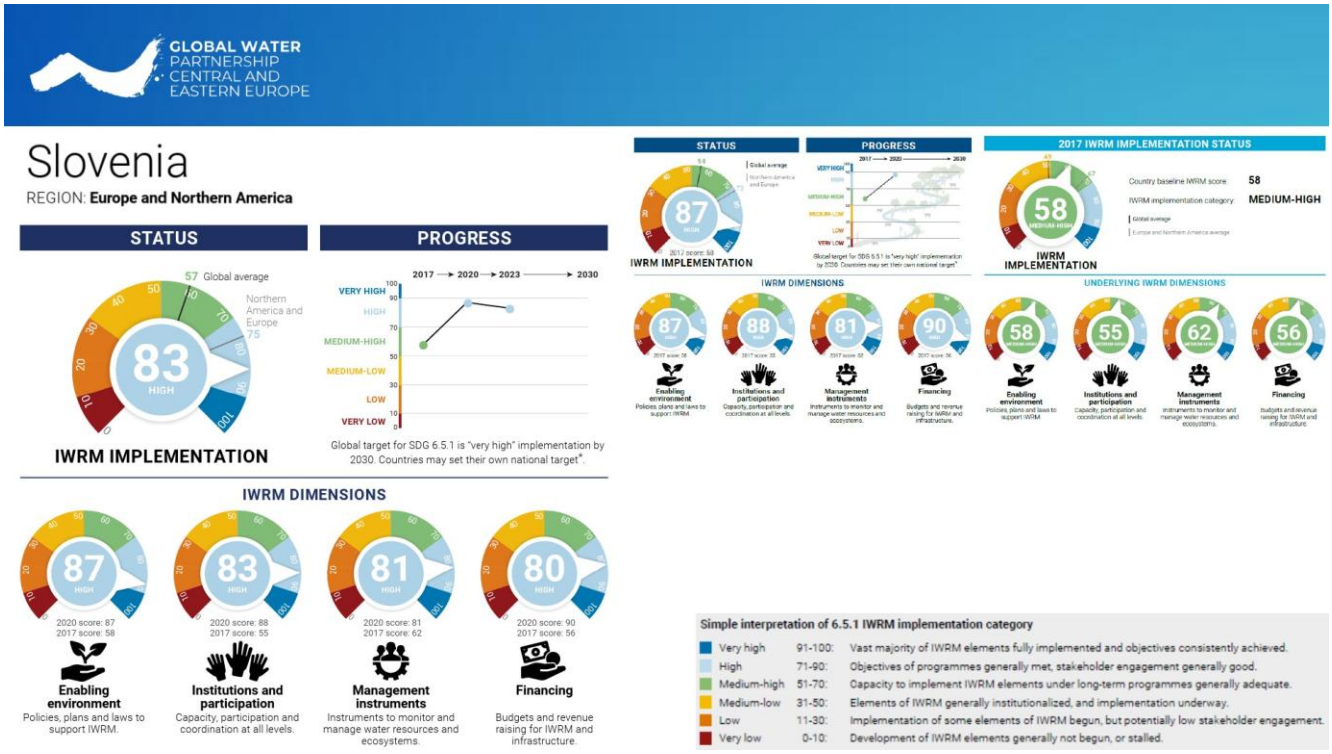
UN environment programme

DHI

https://www.gwp.org/en/sdg6support/

GLOBAL WATER PARTNERSHIP CENTRAL AND EASTERN EUROPE
Water Solutions for the SDGs
SDG 6 IWRM Support Programme
Assists governments and other stakeholders in
STAGE 1
Identifying Challenges
Bring together stakeholders
to understand the status of water resources management in the country
STAGE 2
Developing Action Plans
Define areas of opportunity
to turn them into country-led investment projects that improve water resources management
STAGE 3
Implementing Solutions
Carry out the Action Plan
to ensure measurable progress on SDG 6.5.1 and other SDG targets, feeding back into the reporting process (stage 1)
TARGET 6-5
UN environment programme
UNEP-DHI Centre on water and environment
Cap-Net
Global Water Partnership

GLOBAL WATER PARTNERSHIP CENTRAL AND EASTERN EUROPE
Slovenia
REGION: Europe and Northern America
STATUS
PROGRESS
57 Global average
Northern America and Europe 75
83
HIGH
IWRM IMPLEMENTATION
2017 → 2020 → 2023 → 2030
VERY HIGH
HIGH
MEDIUM-HIGH
MEDIUM-LOW
LOW
VERY LOW
Global target for SDG 6.5.1 is "very high" implementation by 2030. Countries may set their own national target*.
IWRM DIMENSIONS
87
2020 score: 87
2017 score: 58
Enabling environment
Policies, plans and laws to support IWRM.
83
2020 score: 88
2017 score: 55
Institutions and participation
Capacity, participation and coordination at all levels.
81
2020 score: 81
2017 score: 62
Management instruments
Instruments to monitor and manage water resources and ecosystems.
80
2020 score: 90
2017 score: 56
Financing
Budgets and revenue raising for IWRM and infrastructure.
STATUS
PROGRESS
2017 IWRM IMPLEMENTATION STATUS
87
IWRM IMPLEMENTATION
58
IWRM IMPLEMENTATION
Country baseline IWRM score: 58
IWRM implementation category: MEDIUM-HIGH
IWRM DIMENSIONS
UNDERLYING IWRM DIMENSIONS
87
88
81
90
58
55
62
56
Enabling environment
Institutions and participation
Management instruments
Financing
Simple interpretation of 6.5.1 IWRM implementation category
Very high 91-100: Vast majority of IWRM elements fully implemented and objectives consistently achieved.
High 71-90: Objectives of programmes generally met, stakeholder engagement generally good.
Medium-high 51-70: Capacity to implement IWRM elements under long-term programmes generally adequate.
Medium-low 31-50: Elements of IWRM generally institutionalized, and implementation underway.
Low 11-30: Implementation of some elements of IWRM begun, but potentially low stakeholder engagement.
Very low 0-10: Development of IWRM elements generally not begun, or stalled.

Global Water Partnership Central and Eastern Europe
GWP Slovenija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

GLOBAL WATER PARTNERSHIP CENTRAL AND EASTERN EUROPE

AKTIVNOSTI GWP SLOVENIJA

DAM Danube Art Master

Organizacija posvetov, panelnih razprav, okroglih miz,...

Objave v medijih

Mnenja na predloge predpisov

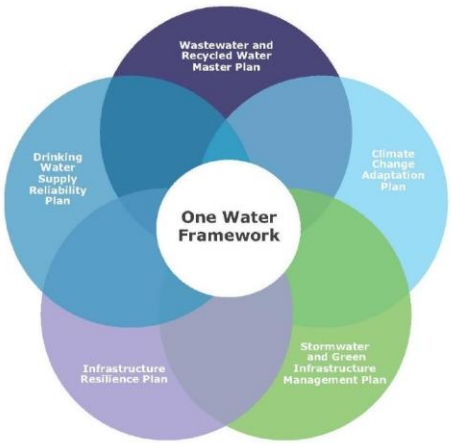

GLOBAL WATER PARTNERSHIP CENTRAL AND EASTERN EUROPE

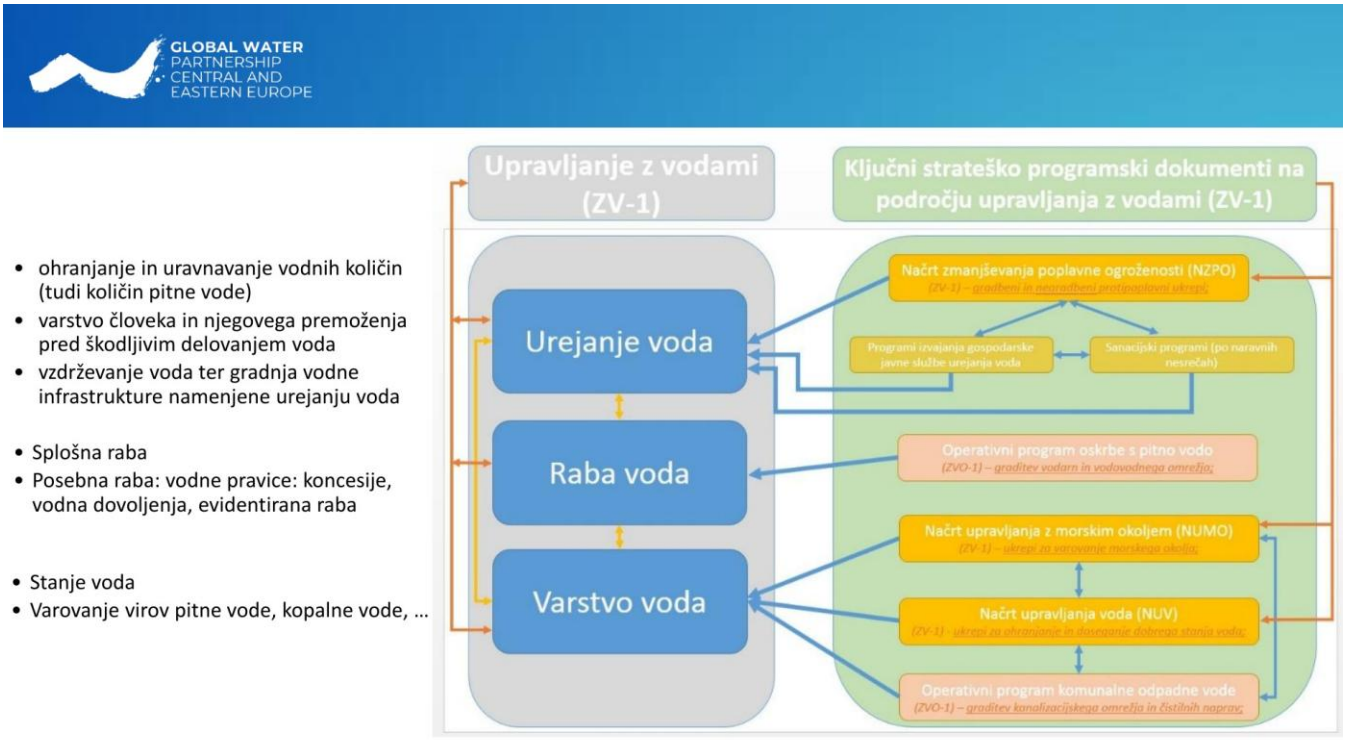
Kompleknost celostnega upravljanja voda

https://bluerivers.kiev.ua/water-quality-and-water-resources-management/

https://spcwater.org/topics/planning-and-resiliency/integrated-water-resource-planning/

MREŽA ZA VODO SLOVENIJE

Platforma za povezovanje strokovnih društev, organizacij in drugih pobud s področja voda z namenom skupnega oblikovanja, zastopanja in uveljavljanja strokovno utemeljenih stališč na nacionalni in mednarodni ravni.

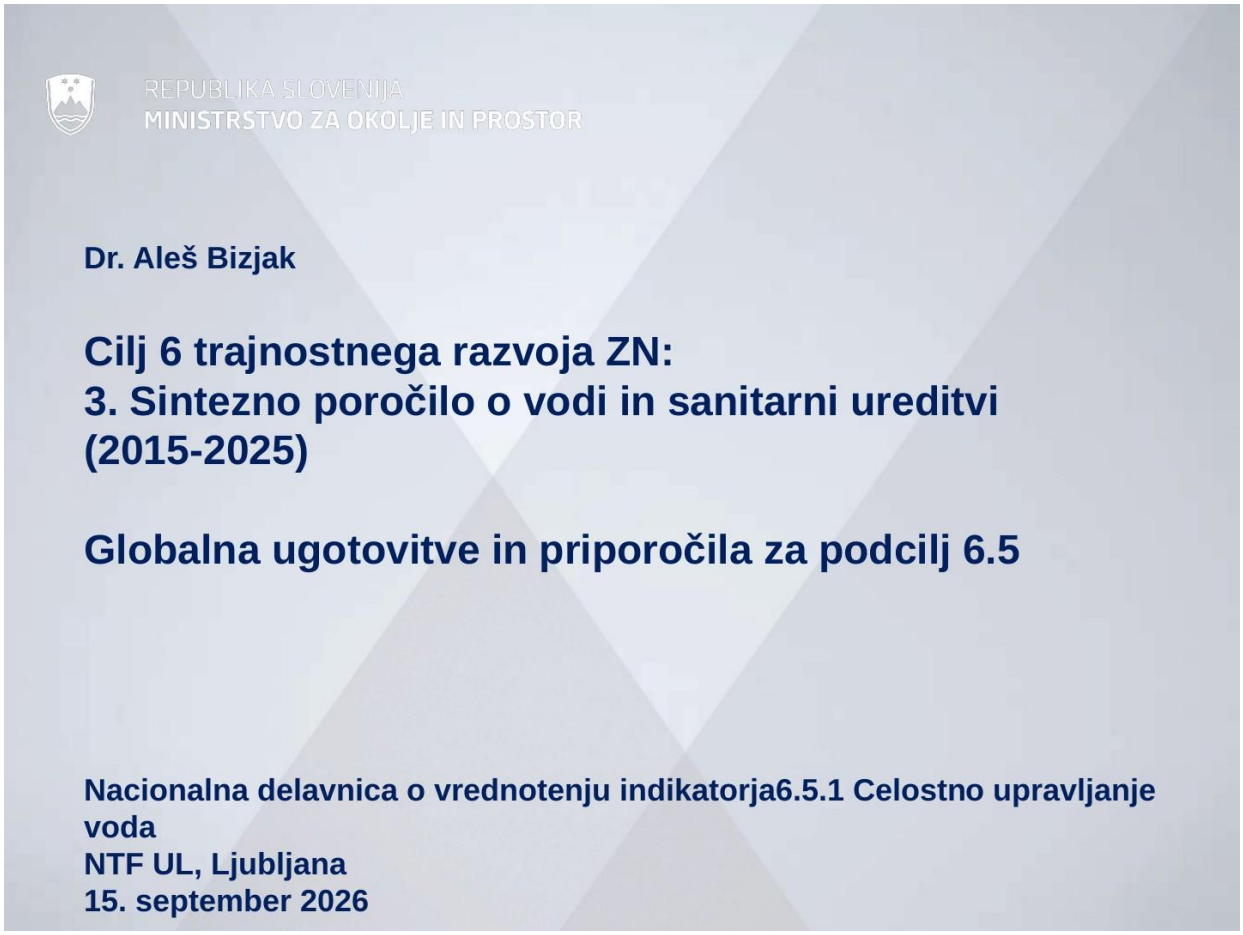
- povezovanje strokovnjakov in inštitucij različnih disciplin
- sodelovanje javnega, zasebnega in civilnodružbenega sektorja
- vključevanje lokalnih skupnosti in širše javnosti v procese odločanja
- izmenjavo znanja, izkušenj in dobrih praks na področju upravljanja z vodami

GLOBAL WATER PARTNERSHIP CENTRAL AND EASTERN EUROPE

HVALA ZA POZORNOST !

gwpslo@gwpslo.si

PRILOGA 4: Predstavitev: »Cilj 6 trajnostnega razvoja ZN: 3. Sintezno poročilo o vodi in sanitarni ureditvi (2015-2025); Globalna ugotovitve in priporočila za podcilj 6.5«, dr. Aleš Bizjak, Ministrstvo za okolje in prostor

VODA in CELOSTNO UPRAVLJANJE VODA

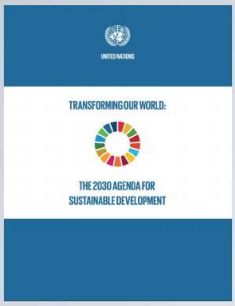
Celostno upravljanje voda *je proces, ki spodbuja usklajen razvoj in upravljanje voda, zemljišč in z njimi povezanih virov, da bi dosegli čim večjo možno gospodarsko in socialno blaginjo na enakopraven način, ne da bi ogrozili trajnost vitalnih ekosistemov. (Global Water Partership)*

Integrated water resources management (IWRM) *is a process which promotes the coordinated development and management of water, land and related resources, in order to maximize the resultant economic and social welfare in an equitable manner without compromising the sustainability of vital ecosystems. (Global Water Partnership)*

CELOSTNO UPRAVLJANJE VODA OD 1977 DO 2030

AGENDA ZN 2030 in CILJI TRAJNOSTNEGA RAZVOJA

https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld/publication

https://sdgs.un.org/goals
https://sdgs.un.org/goals/goal6

- globalni trajnostni razvojni proces ZN (2015-2030)
- univerzalni cilji trajnostnega razvoja (17) (*sustainable development goals*)
- podcilji trajnostnega razvoja (169) (*targets*)
- indikatorji stanja – globalno, nacionalno (231) (*indicators*)

6. CILJ – PODCILJI TRAJNOSTNEGA RAZVOJA IN INDIKATORJI

6.1 Do leta 2030 vsem **omogočiti enakopraven dostop do čiste in cenovno dostopne pitne vode**

6.2 Do leta 2030 vsem **omogočiti enakopraven dostop do ustrezne sanitarne ureditve in higiene** ter odpraviti opravljanje potrebe na prostem, pri čemer je treba ustrezno pozornost nameniti ženskam in deklicam ter ljudem v težkih življenjskih okoliščinah

6.3 Do leta 2030 **izboljšati kakovost vode** z zmanjšanjem onesnaževanja, preprečevanjem odmetavanja odpadkov ter omejitvijo izpustov nevarnih kemikalij in drugih snovi, prepolovitvijo deleža neprečiščenih odpadnih voda ter precejšnjim povečanjem recikliranja in varne ponovne uporabe v svetu

6.4 Do leta 2030 **doseči precej bolj gospodarno rabo vode** v vseh panogah in zagotoviti trajnostni odjem in oskrbo z vodo kot odgovor na pomanjkanje vode ter občutno zmanjšati število ljudi, ki trpijo zaradi tega

6.5 Do leta 2030 **uvesti celostno upravljanje vodnih virov na vseh ravneh, tudi s čezmejnim sodelovanjem**, kadar je to primerno

6.6 Do leta 2020 **zavarovati in obnoviti ekosisteme, povezane z vodo**, tudi gorska območja, gozdove, mokrišča, reke, vodonosnike in jezera

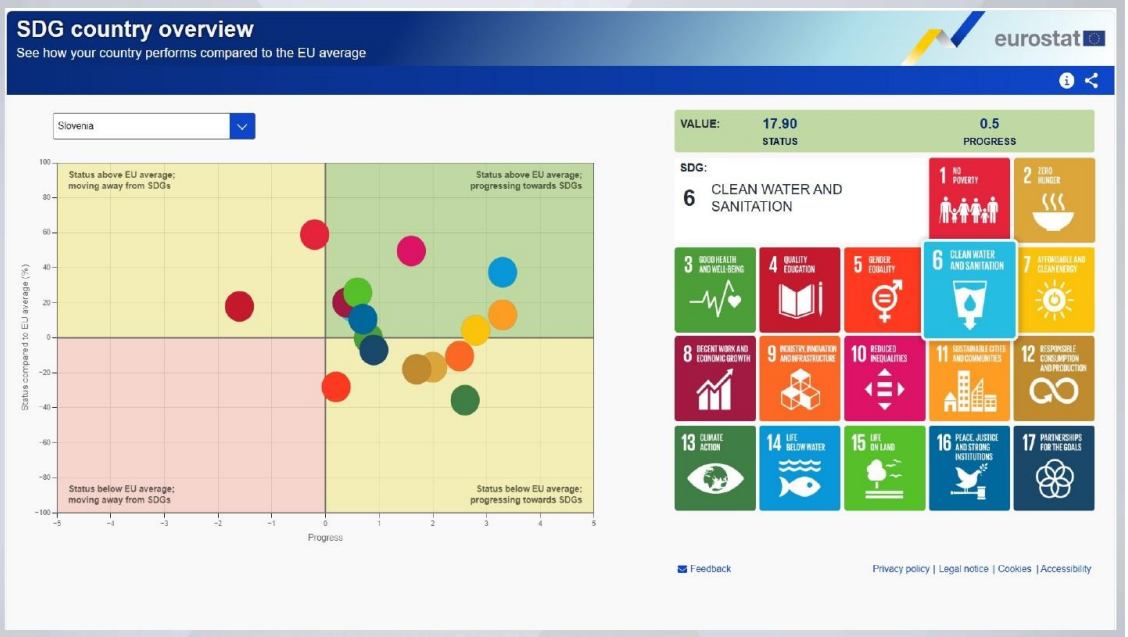
6.A Do leta 2030 **okrepiti mednarodno sodelovanje in podporo krepitvi zmogljivosti v državah v razvoju** pri dejavnostih in programih v zvezi z vodo in sanitarno ureditvijo, vključno z zbiranjem padavinske vode, razsoljevanjem, gospodarno rabo, čiščenjem odpadne vode, recikliranjem in tehnologijami za ponovno uporabo

6.B **Podpirati in povečati sodelovanje lokalnih skupnosti** pri boljšem gospodarjenju z vodo in sanitarni komunalni ureditvi

CILJ 6 – PODCILJI IN INDIKATORJI

TARGETS	INDICATORS
6.1 By 2030, achieve universal and equitable access to safe and affordable drinking water for all	6.1.1 Proportion of population using safely managed drinking water services
6.2 By 2030, achieve access to adequate and equitable sanitation and hygiene for all and end open defecation, paying special attention to the needs of women and girls and those in vulnerable situations	6.2.1 Proportion of population using safely managed sanitation services, including a hand-washing facility with soap and water
6.3 By 2030, improve water quality by reducing pollution, eliminating dumping and minimizing release of hazardous chemicals and materials, halving the proportion of untreated wastewater and substantially increasing recycling and safe reuse globally	6.3.1 Proportion of wastewater safely treated 6.3.2 Proportion of bodies of water with good ambient water quality
6.4 By 2030, substantially increase water-use efficiency across all sectors and ensure sustainable withdrawals and supply of freshwater to address water scarcity and substantially reduce the number of people suffering from water scarcity	6.4.1 Change in water-use efficiency over time 6.4.2 Level of water stress: freshwater withdrawal as a proportion of available freshwater resources
6.5 By 2030, implement integrated water resources management at all levels, including through transboundary cooperation as appropriate	6.5.1 Degree of integrated water resources management implementation (0-100) 6.5.2 Proportion of transboundary basin operational arrangement for water cooperation, forests, wetlands, rivers, aquifers and lakes
6.6 By 2020, protect and restore water-related ecosystems, including mountains, forests, wetlands, rivers, aquifers and lakes	6.6.1 Change in the extent of water-related ecosystems over time
6.A By 2030, expand international cooperation and capacity-building support to developing countries in water- and sanitation-related activities and programmes, including water harvesting, desalination, water efficiency, wastewater treatment, recycling and reuse technologies	6.A.1 Amount of water- and sanitation-related official development assistance that is part of a government-coordinated spending plan
6.B Support and strengthen the participation of local communities in improving water and sanitation management communities in water and sanitation management	6.B.1 Proportion of local administrative units with established and operational policies and procedures for participation of local communities in water and sanitation management

AGENDA ZN 2030 – NACIONALNI PREGLED STANJA

AGENDA ZN 2030 – CILJ 6

https://sustainabledevelopment.un.org/sdg6

DOSTOP DO ČISTE VODE IN SANITARNA UREDITEV
Zagotoviti dostop do čiste vode ter zagotoviti celovito upravljanje vodnih virov

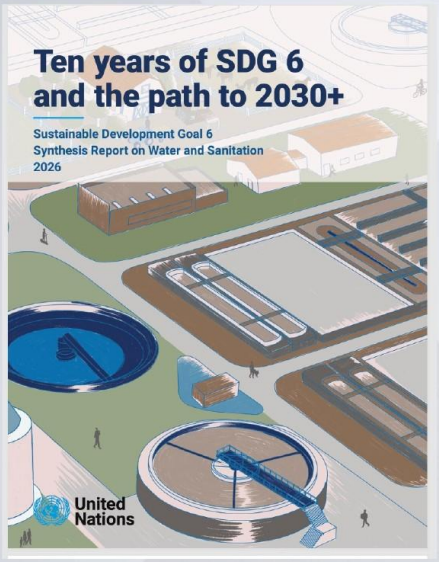
- Od leta 1990 je 2,6 mrd ljudi dobilo dostop do boljše vode, okoli 660 milijonov **dostopa do vode še vedno nima**.
- 40% planetarne populacije trpi **pomanjkanje vode**, predviden je naraščajoč trend.
- Vsaj 1,8 mrd ljudi dnevno uporablja **fekalno kontaminirano vodo**.
- 2,6 mrd ljudi **nima urejenih sanitarij**.
- 1,7 mrd ljudi živi v **porečjih in povodjih z negativno vodno bilanco**.
- Globalno več kot 80% odpadne vode **pred iztoki v reke in morje ni očiščene.**
- Vsak dan **umre več kot 1.000 otrok** zaradi preprečljivih bolezni, izvirajočih iz sanitarne problematike.
- Približno 70 % vse odvzete vode iz rek, jezer in vodonosnikov **porabimo za namakanje**
- Poplave in ostali z vodo povezani katastrofalni dogodki so vzrok za **70% vseh smrtnih žrtev naravnih katastrof**.

AGENDA ZN 2030 – 6. CILJ – SPREMENJENE GLOBALNE VODNE OKOLIŠČINE – POSPEŠEVANJE

- Svet se sooča s trojno krizo: **podnebno krizo, biodiverzitetno krizo in krizo onesnaženja naravnih virov,** voda pa je v osredju vseh treh kriz.
- Svetovno prebivalstvo nezadržno narašča, **naraščajo potrebe po čisti pitni vodi** (40% svetovnega prebivalstva se sooča s pomanjkanjem vode), vodi za pridelavo hrane, proizvodnjo energije in za gospodarstvo, hkrati narašča onesnaževanje vode (80% komunalne odpadne vode je neočiščene izpuščene v okolje).
- Pestijo nas podnebne spremembe, ki pomembno vplivajo na **migracijske tokove jug – sever** (90% naravnih katastrof je povezanih z vodo), voda je vse težje dosegljiva za človekove potrebe.
- Povečuje se **tveganje razvoja pandemij**, v primeru COVID se je čista voda izkazala kot prva obramba pred širjenjem bolezni.
- V zadnjih 300 letih smo izgubili **85% svetovnih mokrišč**.
- 3 mrd prebivalstva uporablja **vodo nedoločene kakovosti**.
- Leta 2030 bo 1,6 mrd prebivalstva **brez dostopa do čiste pitne vode**.
- Leta 2030 bo 2,8 mrd prebivalstva **brez komunalne opremljenosti**.
- Leta 2030 bo 1,9 mrd prebivalstva **brez možnosti osnovne higiene umivanja rok**.
- Povečuje se število **regionalnih političnih kriz**, ki preraščajo tudi v oborožene konflikte v povezavi z dostopom do vode in trendi za prihodnost niso obetavni.
- Samo ¼ držav, ki so poročale po indikatorju 6.5.2, ima za več kot 90% njihovih čezmejnih voda **veljavne in operativne sporazume**.

CTR 6 – SINTEZNO POROČILO O VODI IN SANITARNI UREDITVI (2026)

Leto	Poročilo	Osrednje vprašanje
2018 (+3)	1. SDG 6 Synthesis Report	Kje smo?
2021 (+6)	Summary Progress Update	Ali napredujemo?
2023 (+8)	Blueprint for Acceleration 2. Synthesis Report	Kako pospešiti?
2026 (+11)	Ten Years of SDG 6 3. Synthesis Report	Kaj smo se naučili in kaj sledi?

CTR 6 – KAJ SE JE SPREMENILO V DESETIH LETIH? – SPLOŠNO

CTR 6 je:

- vodo postavil višje na politični dnevni red;
- spodbudil oblikovanje nacionalnih politik in strategij;
- okrepil spremljanje in poročanje vodnih vsebin;
- spodbudil medsektorsko povezovanje, tudi čezmejno;
- okrepil vključevanje deležnikov po vertikalni in horizontalni strukturi;
- ustvaril skupen globalni okvir za ukrepanje.

CTR 6 – PREPOZNANE VRZELI MED ZAVEZAMI IN IZVAJANJEM – SPLOŠNO

Kaj imamo:

✓ cilje,
✓ politike,
✓ strategije,
✓ zaveze in
✓ podatke.

Česa nimamo (dovolj):

→ zmogljivosti za izvajanje,
→ financiranja,
→ institucionalne koordinacije,
→ strokovne kapacitete ter
→ povezav med politiko in prakso.

CTR 6 – SINTEZNO POROČILO O VODI IN SANITARNI UREDITVI (2026) – PODCILJ 6.5

Pomembni učinki cilja 6.5 na razvoj in izvajanje politik

- **Večja politična in javna ozaveščenost** ter zavezanost trajnostnemu upravljanju voda in čezmejnemu sodelovanju.
- **Vpliv na oblikovanje** nacionalnih politik, zakonodaje in načrtov ter določanje prednostnih nalog na ravni povodij.
- **Izboljšanje razpoložljivosti in izmenjave** podatkov ter procesov spremljanja in pregledovanja je spodbudilo konkretno ukrepanje.
- **Okrepljeno usklajevanje in sodelovanje** pri čezmejnem upravljanju voda.

CTR 6 – SINTEZNO POROČILO O VODI IN SANITARNI UREDITVI (2026) – PODCILJ 6.5

Koristi podcilja 6.5, ki presegajo številčne kazalnike

- Služi kot **vstopna točka za vključevanje vprašanj voda** v druge sektorske načrte in večstranske okvire.
- **Medsebojna krepitev prizadevanja** za prilagajanje podnebnim spremembam (CTR 13) in zmanjševanje tveganja nesreč (CTR 11).
- Čezmejno sodelovanje podpira **uresničevanje številnih ciljev** trajnostnega razvoja, kot so cilji 1, 2, 3, 5, 7, 13, 14, 15, 16 in 17.
- **Dejavnik vzpodbude** pristopa držav k konvencijam ZN o vodah.

CTR 6 – SINTEZNO POROČILO O VODI IN SANITARNI UREDITVI (2026) – PODCILJ 6.5

Glavni izzivi, omejitve in vrzeli podcilja 6.5

- **Medsektorsko** usklajevanje in sodelovanje.
- **Pomanjkanje finančnih sredstev**, ki še posebej ovira operacionalizacijo trajnostnega upravljanja voda.
- **Nezadostne institucionalne zmogljivosti** za vodenje izvajanja celostnega upravljanja voda in čezmejnega sodelovanja na področju voda.

CTR 6 – SINTEZNO POROČILO O VODI IN SANITARNI UREDITVI (2026) – PODCILJ 6.5

Obzorja podcilja 6.5 – do leta 2030 in po letu 2030

- Od običajnega načina delovanja (business as usual) k bistvenemu **pospešku napredka**.
- Sodelovanje na področju **voda in mir** (SDG 16).
- Sodelovanje pri **čezmejnih vodonosnikih**.

CTR 6 – SINTEZNO POROČILO O VODI IN SANITARNI UREDITVI (2026) – PODCILJ 6.5

Ključna sporočila državam članicam in oblikovalcem politik v zvezi z 6.5

- **Zagovarjati in dokazovati** vrednost trajnostnega upravljanja voda in čezmejnega sodelovanja.
- Medsektorsko odločanje je treba **institucionalizirati**.
- Celostno upravljanje voda in sodelovanje na področju voda je treba vključiti v **druge sektorske politike in ukrepe**.
- Napredek pri čezmejnem sodelovanju na področju voda je treba **pospešiti z izkoriščanjem potenciala** dveh globalnih konvencij ZN o vodah.
- **Mobilizirati finančna sredstva** za celostno upravljaje voda in čezmejno sodelovanje na področju voda.
- **Vključevanje vodne tematike** v podnebne, prehranske, energetske in ekosistemske agende ustvarja priložnosti za dostop do različnih virov kapitala in finančnih mehanizmov.
- **V celoti izkoristiti potencial čezmejnega sodelovanja** na področju voda za podporo podnebnim ukrepom.

Dr. Aleš Bizjak / Nacionalna delavnica o vrednotenju indikatorja 6.5.1 Cilja 6 Agende ZN 2030 / NTF UL, Ljubljana, 15. september 2026

CTR 6 – SINTEZNO POROČILO O VODI IN SANITARNI UREDITVI (2026) – PODCILJ 6.5

Ključna vprašanja za delavnico

1. Politike
Ali so naše politike dovolj usklajene?

2. Institucije
Ali imamo ustrezne pristojnosti in koordinacijo?

3. Zmogljivosti
Ali imamo dovolj ljudi, znanja in sredstev za izvajanje?

4. Podatki
Ali podatke uporabljamo za odločanje in izboljševanje?

5. Izvajanje
Ali lahko zaveze učinkovito pretvorimo v ukrepe?

Hvala za pozornost!

ales.bizjak@gov.si

Dr. Aleš Bizjak / Nacionalna delavnica o vrednotenju indikatorja 6.5.1 Cilja 6 Agende ZN 2030 / NTF UL, Ljubljana, 15. september 2026

INDIKATOR 6.5.1 – STOPNJA IZVAJANJA CUV (0-100)

PODROČJA ANALIZE IN VREDNOTENJA

1. ***Zagotavljanje okolja***
   - *politike, zakoni in plani, ki ustvarjajo pravne pogoje, omogočajo temelje in podpirajo razvoj CUV*

2. ***Institucije in participacija***
   - *delovanje političnih, socialnih, gospodarskih in administrativnih institucij in deležniških skupin, ki tvorijo temelje CUV in pripomorejo k trajnostnemu razvijanju in upravljanju vodnih virov, pri tem pa igrajo pomembno vlogo njihov obseg, doseg in vloga v upravljanju voda*

3. ***Upravljavski instrumenti***
   - *orodja in aktivnosti, ki omogočajo odločevalcem izbiro racionalnih in utemeljenih delovanj in ravnanj, prilagojenih potrebam in razmeram*

4. ***Financiranje***
   - *ustreznost razpoložljivih sredstev in načinov financiranja za razvoj in upravljanje vodnih virov*

INDIKATOR 6.5.1 – STOPNJA IZVAJANJA CUV (0-100) – Slovenija – ocene poročanj 1, 2 in 3

	MANDATORY				**OPTIONAL** (see Section 5.2)		
	Average Scores				Business-As-Usual (BAU)	National target	Are targets 'official'
	2017	**2020**	**2023**	**2026**	projected score for 2030	for 2030	or 'informal'?
Section 1 Enabling environment	58	87	87		87	90	
Section 2 Institutions and participation	55	88	83		83	90	
Section 3 Management instruments	62	81	81		81	90	
Section 4 Financing	56	90	80		80	90	
Indicator 6.5.1 score = Degree of IWRM implementation (0-100)	**58**	**87**	**83**		**83**	**90**	

PRILOGA 5: Povzetek diskusije po področjih celostnega upravljanja voda

KLJUČNA PODROČJA CELOSTNEGA UPRAVLJANJA VODA (CUV)

Celostno upravljanje voda temelji na štirih ključnih področjih CUV:

A. podporno okolje,
B. institucije in participacija,
C. upravljavski instrumenti in
D. financiranje.

Področja so medsebojno tesno povezana in dopolnjujoča, saj lahko institucije uspešno delujejo samo v primerno razvitem pravno administrativnem okolju, upravljavski instrumenti pa se lahko realizirajo le v primernem sistemu institucij, vse pa je pogojeno s trajnostnim načinom financiranja.

<table>
<tr><td colspan="2">A. Podporno okolje / zagotavljanje okolja

Podporno okolje / zagotavljanje okolja so politike, zakoni in plani, ki ustvarjajo pravne pogoje, omogočajo temelje in podpirajo razvoj celostnega upravljanja voda.

Primerno razvito okolje vzpostavlja pravice in sredstva vsem deležnikov (posameznikom, organizacijam iz javnega in privatnega sektorja, podjetjem, ženskam, moškim, revnim in bogatim), hkrati pa s politikami, pravnimi okvirji in finančnimi ter investicijskimi strukturami zagotavlja ohranjanje okoljskih kakovosti in trajnostno ravnotežje med socialnimi, okoljskimi in gospodarskimi potrebami po vodi.

Enabling environment
Policies, plans and laws to support IWRM.</td></tr>
<tr><td colspan="2">1.2 Stanje politik, zakonov in načrtov za podporo CUV na lokalni ravni</td></tr>
<tr><td colspan="2">1.2a (&1.2d) Lokalne politike in predpisi na področju voda (zakoni, uredbe, odloki ali podobno)</td></tr>
<tr><td>STANJE

Zakonodaja na področju upravljanja voda je relativno dobra, vendar:

- Številni zakonodajni akti vodijo v prenormiranost in neskladje

Primeri neskladij:

Primer plovbe po Soči: po ZV-1 je plovba splošna raba voda, po ZON je plovba posebna</td><td>PREDLOGI

- Zakon o vodah kot povezovalni element vodne demokracije

- Voda je področje, ki posega na vse resorje, zato je nujno potrebno medsektorsko usklajevanje in izpolnjevanje pogojev recipročnih konfliktnih pravilnikov med ministrstvi.</td></tr>
</table>

raba); za oba zakona pristojno Ministrstvo za okolje in prostor. Raba termalne vode: različni zakoni, koncesije, obveznosti – pristojnost dveh ministrstev, predstavlja potencialni konflikt med pravilniki dveh zakonov. Pitna voda: pristojnost Ministrstva za zdravje, vendar zahteve nove EU Direktive o pitni vodi s področja virov pitne vode in vodovodov, kar je v pristojnosti Ministrstva za okolje in prostor. - Problem ostaja pri izvajanju zakonodaje s strani države (neizvajanje posameznih členov zakona in nedelovanje inšpekcijskih služb). Zmeda pri pristojnosti izvajanja zakonodaje; problem razdrobljenosti. - Neupoštevanje deležnikov (strokovna združenja, občine,…) pri pripravi predpisov, prepozna javna obravnava. Zaradi tega so marsikateri predpisi nefunkcionalni in nerealni. Odloča politika in ne stroka. - Spreminjanje zakonodaje v paketih (t.i. omnibus zakonih) je škodljivo, reševati je potrebno posamezne pereče zadeve. - Problem pristojnosti pri hitro spreminjajoči se zakonodaji - sledenje javnih služb pristojnostim bi lahko bilo bolj transparentno. - Politika vezana na mandate, ni strokovne kontinuitete na ministrstvih. - Ni vodnih svetov, ki so bili predvideni v ZV. Ni razumevanja lokalnih rešitev.	- Pri sprejemanju novih ali pri spremembah predpisov je potrebno vključevanje deležnikov že pri pričetku priprave predpisov. Potrebnih več iteracij z deležniki in ne samo na koncu, ko so predpisi že napisani in se zaradi javne obravnave tik pred rokom objave komentarji deležnikov ne upoštevajo. - Vzpostaviti elemente podpornega okolja, ki pomagajo državljanom; npr. interaktivni up-to-date organigram odgovornih po institucijah (uradne ure, kontaktni podatki). - Potrebno sprejemanje odgovornosti pri ne-transparentnih in napačnih odločitvah politike. - Preplet različnih nivojev pobud je pomemben: lokalno navzgor (bottom up) in državne navzdol (top down). Razlikovati bi bilo potrebno glede na posamezen sektor (potrebe). Pomembno je upoštevanje predlogov lokalne skupnosti. - Potrebno je okrepiti inšpekcijski nadzor; kršitelji kaznovani in sprejemanje odgovornosti.
- Problem dostopnosti informacij na področju voda (državni in lokalni nivo). - Dolgotrajnost postopkov (raba vode). - Vodna knjiga ni ustrezna, vpisi niso pravilni; neusklajenost katastra vodnih zemljišč s stanjem na terenu.	- Platforma za večjo dostopnost informacij strokovnjakom (kontakti za konkretno reševanje problemov). - DIGITALIZACIJA in vzpostavitev javnih evidenc (preverjenih). Urediti vodni kataster (kot npr. aplikacija SOPOTNIK Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja).
1.2b Načrti upravljanja s povodji / vodonosniki ali podobno na podlagi CUV	
STANJE	**PREDLOGI**
- Stanje solidno na lokalnem nivoju (izvajalski del), sicer odvisno od velikosti občine. Problem kadrovskih kapacitet manjših občin. Problem	- Za upravljanje voda na nivoju porečij nujno vzpostaviti regionalni nivo, ker so občine premajhne, država pa prevelika. Potrebno je

razdrobljenosti občin in nepovezanega upravljanja voda na lokalnem nivoju. - NUV na državnem nivoju prepoznano na nivoju lokalne skupnosti, vendar se ustavi pri nosilcih odgovornosti ter financiranju in ostaja nedorečeno, poleg tega na nivoju občin (manjših) v večini nimajo kompetentnega kadra. - Podrobnejši NUVi zakonsko predvideni in zakonsko opredeljeni, vendar so zelo redki.	večje sodelovanje občin in tudi državnih institucij. - Upravljanje voda delno regionalno (OE DRSV), vendar potrebno več komunikacije med občinami in OE DRSV. - Občine na istem vodotoku bi morale biti povezane. Nekaj primerov dobre prakse obstaja (npr. povezovanj občin v porečju Vipave, Mure). Skupne rešitve za zagotavljanje poplavne varnosti in ogroženostjo pred sušo, vključno s pravično delitvijo stroškov. - Povezovanje preko dogodkov na lokalnem in regionalnem nivoju. Sinergija z iskanjem rešitev občin in države. Komunikacija na pravi način. - Sprejeti podrobne NUV za problematična območja (porečje/vodonosnik) in/ali področja CUV, kar je sicer procesno zelo zahtevno, tudi časovno zahtevno. Predlog, da se to izvede kot program ukrepov po ZV-1 (bolj operativno) ali kot SPU (sistemsko povezani ukrepi, kot se sedaj dela za zmanjšanje poplavne in erozijske ogroženosti). - Vzpostavitev inštrument vodnih skupnosti na lokalnem nivoju (načrtovanje ukrepov na posameznem porečju).
- Politika občin vezana na mandate, kar je slabo za investicije in njihovo implementacijo. - OPNji ne upoštevajo upravljanja z vodami, strokovnjaki ne sodelujejo. Občine se niti ne zavedajo, kakšne pristojnosti imajo pri upravljanju z vodami. - Problem prioritet pri umeščanju v prostor (OPN), ker večinoma prevlada kapital nad okoljem (vodami). - Če občina ne prevzame pobude (npr. namakalni sistemi), se nič ne zgodi, kmetje želijo, da da pobudo država (top down) - Problem lokalne skupnosti (županov) pri sprejemanju odločitev na področju upravljana voda, ker varovanje vode in okolja ni politična tema za pridobivanje glasov. Še zlasti podzemna voda (vodonosniki), ki je očem skrita,	- Lokalne skupnosti bi lahko lokalno vodno politiko vpeljale v izvedbeni del OPPN, v soglasju z DRSV. - Načrti upravljanja z vodami (poplave, suše…) ljudje na lokalnem nivoju oba procesa ločujejo, vendar je potreben integralni način razmišljanja reševanja voda. Integracija procesov izven občinskih nivojev z jasno vizijo. - Potrebno obveščanje in ozaveščanje lokalnih skupnosti (prebivalcev in kmetov) o upravljanju voda: pomen ukrepov za zmanjšanje poplavne ali erozijske ogroženosti in ogroženosti zaradi suš; pomen ukrepov varovanja voda, izvedba konkretnih aktivnosti (čiščenje vodotokov, premeščanje materiala). - Povečati inšpekcijski nadzor za vzpostavitev izvajanja predpisov.

predstavlja pa 97 % virov pitne vode v Sloveniji).	
- JSVO prevzema del infrastrukture za poplavno varnost: investitor je MOP, prevzemnik občina, upravljalec JSVO. Pogrešajo se instrumenti, kot so jih imele vodne skupnosti, institucije v okviru katerih so se načrtovali ukrepi na vodotokih. - JSVO in občine – izboljšati odvajanje padavinskih voda - Oskrba s pitno vodo je dobro opredeljena v zakonih, a na drugi strani so težave pri varovanju virov pitne vode - država izdaja uredbe o VVO-je, vendar prepočasi, zaradi tega še vedno veljajo lokalni odloki, ki so zastareli. Problem tudi pri nadzoru izvajanja uredbe. - Pitna voda: pomanjkanje celovitega upravljanja (rezervni vodni viri, vzpostavitev VVO, nadzor nad izvajanjem VVO, monitoring).	– Zelena infrastruktura; vzpostavitev zakonodaje. - Pospešiti sprejemanje Uredb o varovanju virov pitne vode (novi viri pitne vode niso zaščiteni), vendar ne na račun zmanjševanja območij in/ali ukrepov. Zaradi tega potrebno več komunikacije z lokalno skupnostjo. Razmislek o vpeljavi strokovnjakov s področja komunikacije in mediacije.
CUV naj obravnava tudi javno dostopnost voda – priobalna zemljišča (ni dobrega prenosa med prostorsko zakonodajo).	- Spodbujanje večnamenske rabe priobalnih območij (večnamenska raba, površine za ekosisteme); vključevanje resorjev za doseganje le-tega - Pri odkupu priobalnih zemljišč je težava v primeru kmetijskih zemljišč, ker menjava večinoma ni možna, ker sklad kmetijskih zemljišč tega ne želi.
Kadri: pomanjkanje kontinuitete in relevantnih kompetenc strokovnih kadrov na strani odločevalcev.	- Krepitev stalnega izobraževanja strokovnih kadrov odločevalcev/mnenjedajalcev.
1.2c Dogovori za čezmejno upravljanje voda	
STANJE Regionalno upravljanje voda (medobčinsko povezovanje; več o medobčinskem povezovanju v 1.2b Načrti upravljanja s povodji / vodonosniki): - Premalo čezmejnega povezovanja na lokalnih nivojih in obveznih gospodarskih javnih služb. - Sodelovanje nekaterih občin obstaja, prijavljajo skupne projekte.	**PREDLOGI** - Prenos nalog na regionalni nivo. Potrebni regijski prostorski načrti, kjer mora biti vključeno celostno upravljanje voda na tem območju (varstvo voda, raba voda, urejanje voda). - Načrt večjih porečij (≥ 500 km2) z obvezno vključitvijo občin. - Povezovanje občin v istem porečju. Primer dobre prakse Vipava in Mura.

Čezmejno sodelovanje med državami: - Državne bilateralne komisije premalo vključujejo lokalne skupnosti (občine in JSVO). - Obstaja povezovanje s hrvaškimi, italijanskimi, avstrijskimi in madžarskimi kolegi (hidrologi in hidrogeologi), predvsem na osnovi čezmejnih projektov. - Obstaja povezovanje OE DRSV s Hrvaško na mejnih rekah na operativni bazi.	- Večja vključenost lokalne skupnosti (občine in JSVO) v državne bilateralne komisije.

B. Institucije in participacija

Institucije in participacija so politične, socialne, gospodarske in administrativne institucije in deležniške skupine, ki tvorijo temelje upravljanja voda in pripomorejo k trajnostnemu razvijanju in upravljanju vodnih virov, pri tem pa igrajo pomembno vlogo njihov obseg, doseg in vloga pri upravljanju voda.

Ključnega pomena v delovanju institucij so institucionalna zmogljivost in učinkovitost, medsektorska koordinacija, sodelovanje deležnikov in spolna enakopravnost.

Uvod

Celostno upravljanje voda (CUV) zahteva usklajeno delovanje institucij, učinkovite mehanizme participacije ter povezovanje različnih ravni upravljanja, od lokalne do državne in čezmejne. Institucionalni okvir in vključevanje deležnikov pomembno vplivata na kakovost odločanja, legitimnost sprejetih ukrepov ter uspešnost njihovega izvajanja.

Namen poročila je predstaviti ugotovitve o stanju institucij in participacije pri upravljanju voda v Sloveniji ter opredeliti ključne izzive in razvojne usmeritve za prihodnje obdobje. Posebna pozornost je namenjena organiziranosti upravljanja na ravni povodij, sodelovanju javnosti, vključevanju ranljivih skupin, čezmejnemu sodelovanju ter vlogi lokalnih organov pri izvajanju celostnega upravljanja voda.

Poročilo temelji na prepoznavanju sistemskih pomanjkljivosti ter oblikovanju priporočil za izboljšanje institucionalne učinkovitosti, medsektorskega povezovanja in participativnega upravljanja vodnih virov.

Metodologija

Poročilo temelji na sintezi mnenj, stališč in predlogov, zbranih v okviru dvourne delavnice na področju institucij in participacije v sistemu celostnega upravljanja voda. Gradivo vključuje opise obstoječega stanja, prepoznane probleme in razvojne predloge, ki so jih predstavili predstavniki različnih institucij, strok, nevladnih organizacij in drugih deležnikov s področja upravljanja voda. Gradivo obsega pet vsebinskih sklopov: (1) organizacije na ravni povodja oziroma vodonosnika, (2) sodelovanje javnosti na lokalni ravni, (3) sodelovanje ranljivih skupin in enakost spolov, (4) čezmejno upravljanje voda ter (5) lokalni organi za izvajanje CUV. Za vsak sklop so bile identificirane ključne ugotovitve o obstoječem stanju in sintetizirani najpogosteje izpostavljeni predlogi za izboljšave.

V zaključni fazi so bile ugotovitve povzete v kratke vsebinske sinteze, ki omogočajo pregledno predstavitev glavnih institucionalnih izzivov ter razvojnih smernic za krepitev celostnega

upravljanja voda v Sloveniji. Takšen pristop omogoča primerjavo med trenutnim stanjem in pričakovanimi spremembami ter predstavlja podlago za nadaljnje strateško načrtovanje in oblikovanje javnih politik na področju upravljanja voda.
Sintetizirano gradivo po vsebinskih sklopih
1) Organizacije na ravni povodja/vodonosnika za vodenje izvajanja CUV V Sloveniji ni ustrezno razvite institucionalne ravni upravljanja po povodjih, zato je sodelovanje med državnimi institucijami, občinami in drugimi deležniki pogosto razdrobljeno, koordinacija pa šibka. Predlagana je vzpostavitev regionalnih oziroma povodnih struktur upravljanja, okrepitev območnih enot DRSV ter formalizirano povezovanje občin, stroke, nevladnih organizacij in drugih deležnikov na ravni povodij/porečij. Pri tem lahko pomembno vlogo igrajo pretekle izkušnje upravljanja po povodjih v Sloveniji.
2) Sodelovanje javnosti pri politiki, načrtovanju in upravljanju voda na lokalni ravni Sodelovanje javnosti je praviloma omejeno na pozne faze tvorjenja politik, ukrepov in načrtovanja, zaradi česar lokalni prebivalci pogosto nimajo občutka, da lahko dejansko vplivajo na odločitve in projektne rešitve. Predlagane rešitve poudarjajo zgodnje vključevanje javnosti, večjo transparentnost postopkov, razvoj participativnih mehanizmov ter krepitev sodelovanja med lokalnimi skupnostmi, civilnimi iniciativami in strokovnjaki različnih področij, saj je celostno upravljanje voda kompleksna tematika, ki je z vidika znanja ne pokriva nobeno posamezno strokovno področje.
3) Sodelovanje ranljivih skupin in enakost spolov pri načrtovanju in upravljanju vodnih virov Čeprav na področju formalne enakosti ni zaznanih večjih sistemskih ovir, so ranljive skupine, mladi in ženske v praksi pogosto premalo vključeni v procese odločanja. Prihodnji razvoj naj temelji na aktivnem vključevanju različnih družbenih skupin, izboljšani dostopnosti informacij, ozaveščanju ter zagotavljanju enakih možnosti sodelovanja pri načrtovanju vodnih politik, zlasti za mlade in ženske, ki so zaradi specifične vpetosti v vodno tematiko nosilci drugačnih idej in zamisli.
4) Organizacijski okvir za čezmejno upravljanje voda Sodelovanje med državami na formalni ravni in v okviru meddržavnih komisij večinoma deluje dobro, vendar ostajajo vrzeli pri upravljanju skupnih porečij in vključevanju širšega kroga deležnikov. Predlogi vključujejo krepitev čezmejnega upravljanja na ravni porečij, ustanavljanje skupnih institucionalnih struktur ter večjo interdisciplinarnost pri sprejemanju odločitev in načrtovanju ukrepov.
5) Lokalni organi za vodenje izvajanja CUV Na lokalni ravni primanjkuje specializiranih organov, strokovnih kadrov in finančnih virov za učinkovito izvajanje celostnega upravljanja voda, zaradi česar je delovanje pogosto odvisno od posameznikov in trenutnih političnih prioritet na državni in lokalni ravni. Predlagana je vzpostavitev regionalnih in medobčinskih struktur, obvezno povezovanje občin znotraj povodij ter oblikovanje stalnih strokovnih teles, ki bi zagotavljala kontinuiteto in strokovno podporo upravljanju voda.
Sklep Sintetizirano gradivo kaže, da so ključni izzivi na področju institucij in participacije povezani z razdrobljenostjo upravljanja, pomanjkanjem koordinacije med sektorji in ravnmi odločanja ter

nezadostnim vključevanjem javnosti in lokalnih deležnikov. Za učinkovitejše celostno upravljanje voda je treba reorganizirati upravljanje po porečjih, vzpostaviti ustreznejšo institucionalno povezavo med državno, regionalno in lokalno ravnjo ter razviti vključujoče, interdisciplinarne in transparentne participativne procese v novih organizacijskih formah, ki bodo sistemsko vključene v obstoječo komunikacijsko in institucionalno mrežo.

C. Upravljavski instrumenti

Upravljalski instrumenti so orodja in aktivnosti, ki izmed možnih omogočajo odločevalcem izbiro racionalnih in utemeljenih delovanj in ravnanj, prilagojenih potrebam in razmeram.

Dobre prakse upravljanja voda temeljijo na interdisciplinarnih rešitvah, temelječih na znanjih hidrologije, hidravlike, hidrogeologije, ekologije, okoljskih znanosti, prostorskega načrtovanja, prava, sociologije, ekonomije in mnogih drugih.

3.2 Stanje instrumentov upravljanja za podporo izvajanju CUV na lokalni ravni

3.2a Instrumenti za upravljanje povodij/porečij

STANJE	PREDLOGI
Kadrovski in institucionalni izzivi • Kadrovska pomanjkljivost/podhranjenost, npr. prezasedenost projektantov; problem je tudi ustrezna izobrazba javnih uslužbencev. • pomanjkanje kontinuitete pri odločevalcih oz. kontaktih na državnem nivoju. • Neodzivnost državnih inštitucij. **Usklajevanje med ravnmi upravljanja** • Občinski nivo se trudi delovati na regijskem nivoju, a so vode v pristojnosti države; • Upravljanje je vezano na državne institucije, odločanje in ukrepanje je velikokrat počasno. • OPN-ji bi morali biti bolj konkretni, da bi se večina stvari rešila na tem nivoju in ne bi bilo treba iskati dodatnih soglasij – boljša opredelitev OPN in OPPN bi zmanjšala število soglasij. • Neusklajenost med nivoji. • Zakon o vodah: konference za vode in iz njih voljeni sveti za vode (leta 2008 je to šlo iz zakona) – sedaj se dela na tem, da se poveča participacija (da se institucionalizira). **Od načrtov do izvajanja v praksi** • Izvedene so bile dodatne analize na porečjih, a se rezultati ne prenašajo v politike.	**Kadri in odgovornost** • Vzpostaviti kadrovsko kontinuiteto na nivoju države. • Okrepiti zagotavljanje časovno ustreznega odziva in odgovornosti. • Večja moralna, politična in strokovna odgovornost odločevalca na ravni posameznika – akcijski načrt, kdo in do kdaj mora sprejeti odločitev. **Pravni okvir in pristojnosti** • Uskladiti pravne akte (tudi terminologijo) – npr. upravljanje s sedimenti (v NUV piše eno, v Zakonu o vodah drugo) ali narava in poplavne vode (različni ukrepi, predolgo čakanje na državo za odločitev) – jasnejša opredelitev pristojnosti. • Ponovna vzpostavitev konferenc za vode (ali kake podobne oblike soudeležbe pri upravljanju z vodami)

• Ukrepi so na eni strani pozitivni, na drugi neusklajeni – ukrepe, ki so teoretično dobro zastavljeni, se v praksi težko izvede ali sploh ne izvaja (npr. ukrepi NUV). • Nacionalni program varstva okolja – bili so nosilci in roki, a na koncu nihče ni odgovarjal za nič. **Dobre prakse na ravni porečij** • Vipavska dolina: občine so se povezale, formirale Svet za Vipavo in prisilile državo k ukrepanju (naročilo celovite hidrološko-hidravlične študije) – bottom-up iniciartiva za upravljanje porečja. • DRSV izvaja več projektov/študij, ki ciljno obravnavajo porečja (celoviti HH študiji, oločitev sistemsko povezanih ukrepov ipd.) – dobra praksa za boljše upravljanje na ravni porečij. • Vzpostavitev boljše digitalne podpore pri izdajanju mnenj in soglasij DRSV (projekt SLO 4D). **Okoljski učinki neustreznega upravljanja** • Segrevanje Save s strani NEK je vplivalo na ribji svet in živali (potrebni hladilni stolpi).	**Upravljanje na regionalni ravni** • Okrepiti upravljanje porečij na regionalni ravni (priprava podrobnejših načrtov upravljanja porečij).
3.2b Instrumenti za upravljanje vodonosnikov	
STANJE **Pravna ureditev rabe vode** • Sprejetih nekaj dodatnih uredb o vodovarstvenih območjih, zaščita številnih vodnih virov pa še vedno ni urejena z uredbami; tiste uredbe, ki obstajajo, se ne posodabljajo. • Namakanje nima enotne politike. • Veliki pritiski na dodatne odvzeme vode iz vodonosnika za potrebe namakanja (v povezavi s sušami). • Zlorabljanje sistema dovoljenj za raziskave (pod krinko raziskav se izvajajo odvzemi za potrebe namakanja). • S sprejemom Uredbe o plačilu za vodno pravico je bila delno racionalizirana porabe vode (rezerviraš si res samo toliko vode, kolikor potrebuješ); vodno povračilo je vezano na dejansko porabo. **Spremljanje in ozaveščenost** • Vodonosnike se danes dobro spremlja, problem pa je, da je tehnologija napredovala in ga je mogoče izčrpati. • Problem ozaveščenosti ljudi.	**PREDLOGI** • Posodobiti uredbe za vodovarstvena območja, kjer potrebno. • Določiti prioritete rabe vode (prednost ima pitna voda), in to operacionalizirati v procesu odločanja po rabi. • Onemogočiti zlorabo sistema dovoljenj za raziskave (povečati nadzor, uvedba enkratnega črpalnega poskusa ipd.). • Izboljšati nadzor nad dejansko rabo podzemne vode pri že podeljenih vodnih pravicah (pozitiven vpliv tudi na povečanje prihodkov v sklad za vode).

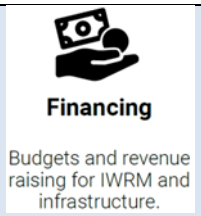
<table>
<tr><th colspan="2">3.2c Izmenjava podatkov in informacij znotraj države na vseh ravneh</th></tr>
<tr><td>STANJE

Dostopnost in razpršenost podatkov
Izziv: podatkov je zelo veliko in ne vemo, kako bi jih uporabili.
Do podatkov je mogoče priti, ampak za nekatere se je treba potruditi.
Podatki se zbirajo iz različnih virov/mrež in nekateri so težje dosegljivi (so javnega značaja, a niso javno objavljeni).
Karte erozij: niso vsi podatki še jasni glede uporabe
Poročanje o odpadnih in pitnih vodah na ravni Slovenije: podatki niso tako agregirani, da bi bili uporabni (npr. ni podatka o indeksu rasti po letih).
Odločevalci morajo poročati v iste baze.
Projekti in orodja
Vzpostavljena je evidenca vodnih objektov in naprav (izboljšanje od 2023), ki pa še zdaleč ni popolna.
Narcis je primer dobre prakse, slabost pa je, da je del projekta in ima negotovo prihodnost.
Slo-4D projekt je bil izveden, a ne vemo, kako bo pripomogel k boljši izmenjavi; prenovljen je atlas voda in podatkovno okolje za njim.
Inštitut ima nalogo vodnega huba – pripraviti podatke na raven, da jih je mogoče uporabiti v modelih; načrt je povezati se na institucije in njihove podatke.</td><td>PREDLOGI
Potreba po nadgradnji obstoječih podatkovnih virov (npr. evidenca vodnih objektov in naprav) in zagotovitvi stabilnega vzdrževanja podatkovnih virov.
Izboljšanje dostopnosti nekaterih podatkovnih zbirk (npr. vodna knjiga).
Potreba po centralnem upravljanju s podatki / centraliziranih bazah – napredek je, a je bolj projekten (Narcis, GeoHub, e-Vode).
Povezati različna poročanja – povezati baze, ki se potrebujejo za različna poročanja.</td></tr>
<tr><th colspan="2">3.2d Čezmejna izmenjava podatkov in informacij med državami</th></tr>
<tr><td>STANJE

Dobro čezmejno sodelovanje (primeri)
Savska komisija: izmenjava podatkov je optimalna, delo je dobro organizirano (delovne skupine, dobri stiki, GIS, HIS, early warning pred poplavami – nadgrajuje se še za nizke vode). Server na ARSO z back-upom v članicah – zaupanje v sistem.
ARSO ima vzpostavljen sporazume za izmenjavo podatkov z sosednjimi državami (npr. ARPA, Italija).
Države imajo različno urejene podatke (Avstrija ima javne, Madžarska in Italija nimata javnih podatkov) – prednost je, da ima ARSO to urejeno.
Sistemi poročanja na ravni EU so tudi lahko vir podatkov drugih držav.
Izzivi in orodja za izboljšanje dostopa</td><td>PREDLOGI
Savska informacija – izmenjava informacij o sedimentih.
Projektno sodelovanje lahko izboljša izmenjavo, da se razvijejo novi sistemi izmenjave in obravnave čezmejnih podatkov in krepi čezmejno mreženje.</td></tr>
</table>

• Izobraževanja so stalna (WMO, upravljanje s podatki, OpenSource). • Za operativno rabo (npr. projektiranje) je lahko pridobivanje čezmejnih podatkov preveč zamudno. • Dobra praksa so mednarodni podatki, ki olajšajo dostop.	

D. Financiranje

Financiranje je ustreznost razpoložljivih sredstev in načinov financiranja za razvoj in upravljanje vodnih virov. Najpogostejši in splošno razširjen vir sredstev za upravljanje voda so državni proračuni, dosegljivi preko ministrstev, pristojnih za upravljanje voda in drugih državnih organov. Viri sredstev so plačila, izhajajoče iz podeljenih vodnih pravic in dajatve za obremenjevanje vodnega okolja. Investicije so stroški, povezani z razvojem, izgradnjo in upravljanjem vodne infrastrukture, ne pa tudi z oskrbo s pitno vodo in komunalnimi storitvami.

4.2A Proračun za infrastrukturo vodnih virov na nivoji porečja

STANJE	PREDLOGI
• Država (DRSV) se ukvarja sama s seboj. Nihče ne ve, kdo, kaj in zakaj dela/odloča na državi (DRSV). • Premalo investicijskih in preventivnih sredstev; vse več intervencijskih sredstev	• Potreba po strukturiranem in namenskem financiranju za projekte za celotno reko - povezovanje občin • Črpanje sredstev iz EU mehanizmov za financiranje • Več preventivnih ukrepov - preprečevanje stroškov prihodnjih škod • Projekti umeščanja objektov v prostor: upoštevati dolgoletne projekcije (dvig temperature, izmenjujoče suše in poplave, porast temperature vode) • Predlog financiranja po porečjih: izdelava celostnega upravljanja porečja s strani zaščite pred poplavami in ne samo parcialne sanacije • Hitrejši postopek za odkup oz. razlastitev obvodnega zemljišča • Financiranje regionalnih ali državnih vodovodnih sistemov - povezanost • Zaščita VVO - da se na državnem nivoju zagotovijo sredstva za izvedbo uredbe o varstvu VVO oz. novelacijo • Enovit organ (javni) za trajnostno upravljanje z vodami (površinami, gradbenimi projekti) na ravni države in porečij

4.2B Prihodki od elementov CUV	
STANJE	**PREDLOGI**
• Za poplavno varnost se porabljajo sredstva iz drugih naslovov • Ni uvedenega "*user pay principle*"	• Vodni sklad: jasno določitev namenskosti (varovanje vodnih virov, rezervni vodni viri) • Večja podpora pri interdisciplinarnih projektih (organizacija sredstev z različnih vidikov: npr. sodelovanje različnih deležnikov ipd) • Financiranje stalnih strokovnih skupin za prilagajanje na izzive (npr. suša), ki bodo umeščene NAD ministrstva in o napredku poroča neposredno premierju • Več sredstev za izobraževanje in osveščanje splošne javnosti • Realno oceniti vrednost infrastrukture in zagotavljati namensko porabo po strokovnih predlogih
4.2.C Financiranje čezmejnega sodelovanja	
STANJE	**PREDLOGI**
	• Vzpostaviti delujoč sistem za izmenjavo informacij • Financiranje čezmejnega sodelovanja - problem čezmejnega izmenjevanja podatkov (baze) • Urejanje mejnih vodotokov (prenašanje odgovornosti med državami) • Nujno zagotoviti stalni vir dohodkov za projekte (študije), ki jih je potrebno izvesti, ne pa čakati finančne vire • Zakonsko financiranje čezmejnega sodelovanja • Gospodarstvo (Alpacem Anhovo, GEN Energija, NEK, Krka..) ki je tehnološko odvisno od vodnega vira - obvezno sofinanciranje vodnih virov • Skupna prijava na projekte
4.2.D Proračun na lokalnem nivoju ali nivoju porečja za CUV	
STANJE	**PREDLOGI**
• V občinah premalo organiziranosti financiranja, tudi posledica političnih interesov pred stroko • Premajhno medresorsko usklajevanje med ministrstvi glede določene problematike npr. upravljanje Soče (plovba) • Ni sistemskega financiranja za urejanje vodotokov. Še vedno se srečujemo s sektorskim in političnim financiranjem urejanja	• Financiranje alternativnih virov pitne vode • Večletni proračun za ukrepe, oz. ustanovitev posebnega sklada za ukrepe na vodah • Več sredstev za odpravo posledic nelegalnih posegov (bariere, zacevitve) in revitalizacije • Jasne smernice in spodbude občinam za odvajanje in čiščenje odpadnih voda v malih naseljih; premalo napredka. • Financiranje naj bo osredotočeno na sodobne načine upravljanja/urejanja (prednost NBS pred sivo infrastrukturo). Projekt naj bo financiran le, če je korak bliže k NbS (npr. francoski model).

vodotokov, ne glede na gor- ali dolvodno ležeče kraje.	• p. in o. voda, namenskost omrežnine, nadzor • Lokalne skupnosti bi morale sofinancirati ukrepe za izboljšanje poplavne varnosti. Država bi morala upoštevati vsaj nekaj predlogov/idej za izboljšanje poplavne varnosti • Finančna spodbuda lokalnemu prebivalstvu za sonaravno upravljanje na parcelah v obvodnem prostoru; ozaveščanje o načinu upravljanja teh zemljišč